

ZÁVERY A ODPORÚČANIA ZO SEMINÁRA ROZVOJ VIDIEKA A AGROPOTRAVINÁRSTVA V SÚČASNOSTI A BUDÚCNOSTI

Seminár s názvom - **Rozvoj vidieka a agropotravinárstva v súčasnosti a budúcnosti** - usporiadali Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Slovenský zväz vidieckej turistiky a agroturistiky Združenie mladých farmárov na Slovensku – ASYF a Nezisková organizácia rozvoja vidieckej turistiky v Modre. Z konania seminára možno hodnotiť nasledovné závery a odporúčania:

- Vidiek si hľadá svoju budúcnosť s dôrazom na regionálne rozdiely. Stáva sa miestom nového bývania, poľnohospodárstvo už neurčuje jeho vlastnosti. Na vidiek vstúpil vidiecky turizmus.
- Vidiek je miestom zdravého bývania a ľudských vzťahov, ktoré mesto nepozná.
- Vidieku chýba osвета, schopnosť prijať zmeny a pochopiť modernosť našej doby a nie je pripravený na digitalizáciu.
- Ohrozená je vidiecka kultúra v prímestskej zóne, nová výstavba má charakter satelitu mesta. Chýba regionálne plánovanie sídelného rozvoja.
- Vidiek je duchaplným miestom spolunažívania s rešpektovaním miestnych tradícií, s tvárou svojej stavebnej kultúry a s prejavom svojráznosti architektúry.
- Slabý sociálny a ekonomický rozvoj vidieka nie je iba dôsledok nedostatočne rozvinutej ekonomickej infraštruktúry a reštrukturalizácie poľnohospodárstva, ale aj dôsledok klesajúcej úrovne ľudského kapitálu. Je dôležité podporovať osvetu najmä školiace a poradenské aktivity.
- Pokles počtu pracujúcich v poľnohospodárstve sprevádza aj proces starnutia poľnohospodárskej populácie. V roku 2017 dosiahol priemerný vek pracujúcich v poľnohospodárstve spolu 46,8 rokov z toho žien 48 rokov. Podiel pracujúcich starších ako 50 rokov činil v roku 2017 až 50,7%, každý druhý poľnohospodár mal viac ako 50 rokov. Je potrebné razantnejšie zvýhodňovať projekty na podporu mladých začínajúcich farmárov.
- Posilneniu príjmového posilnenia poľnohospodárskej prvovýroby by výrazne napomohlo rozšírenie spracovania poľnohospodárskych prvovýrobných na finálne potravinárske výrobky priamo v poľnohospodárskych podnikoch, vytvorenie regionálnych nákupných a distribučných sietí a posilnenie priameho predaja spotrebiteľom.
- V rámci udržania vybraných pracovníkov v poľnohospodárstve a ich mzdovej motivácie navrhujeme uplatniť selektívnu podporu (časovo limitovanú na obdobie 2-3 rokov) zamestnanosti absolventov formou úľav v daňových a odvodových povinnostiach zamestnávateľov tak, aby sa znížila celková cena práce a stimulovalo zamestnávanie.
- Podporovanie projekty diverzifikácie najmä v znevýhodnených oblastiach, v územiach Natura 2000 a pod. Väčšiu pozornosť bude potrebné venovať v rámci diverzifikácie i novým spôsobom poskytovania všeobecne prospešných miestnych (komunálnych) služieb pre vidiecku populáciu (napr. v oblasti životného prostredia, verejnoprospešných funkcií lesa, lokálne nakladanie s odpadmi na vidieku, a pod.) Rozšíriť súčasnú podporu diverzifikácie od tradičného agroturizmu k iným diverzifikačným aktivitám smerujúcim najmä k podpore mladých poľnohospodárov, súkromne hospodáriacich roľníkov, lesníkov a malých podnikov na vidieku, najmä v rastúcich sektoroch (služby, vidiecka infraštruktúra a pod.).

- Vytvorenie podmienok pre väčšie rozšírenie zásobovania lokálnych sietí verejného stravovania, zdravotne nezávadnými domácimi surovinami, s jednoznačným preukázaním pôvodu ponúkaných produktov. Veľmi perspektívnym sa javí tzv. cateringový predaj a iných čerstvých produktov určených hlavne ako polotovary do stravovacích zariadení.
- Rozšírenie kontroly importovaných potravín v prihraničných oblastiach do hotelových a reštauračných zariadení ako aj potravinárskych výrobkov zahraničného pôvodu prichádzajúcich na spotrebiteľský trh prostredníctvom domácich výrobcov. V tejto súvislosti konať stálu monitorovaciu službu a vyžadovať od spracovateľov pasporty kvality importovaných potravín.
- Podporovanie budovania malých bitúnkov, pekární, muštární a miestnych páleníc v poľnohospodárskych podnikoch a prevádzkach miestneho hospodárstva pre potreby zamestnancov a miestneho obyvateľstva.
- Rozšírenie pestovania zeleniny za účelom zvýšenia zamestnanosti a spotreby a zníženia dovozu. Prijat' komplex opatrení a zatriktívniť pestovanie zeleniny poľnohospodármi a agropotravinármi vhodným podporným systémom, (napr. vyňatím poľnohospodárov z povinnosti platiť odvody za dohodárov, vyriešením odbytovej koncovky produkcie).
- Podporovanie regionálnych investičných stimulov zameraných na rozvoj malých fariem vrátane spolupráce malých fariem pri spoločnom marketingu výrobkov a spoločnom nákupe vstupov. Naďalej podporovať projekty zapojenia malých fariem do potravinovej vertikály najmä v špecializovaných produktoch.
- Podporovanie sektoru živočišnej výroby (rozšírenie chovu dobytku všetkých kategórií so zameraním na kvalitu, odbyt prípadne finalizáciu) a sektor ovocia a zeleniny (rozšírenie výroby a spracovania sezónnej i nesezónnej zeleniny vrátane spracovania, skladovania, rozšírenie sadov vrátane distribúcie, programy inovácie rastlinnej produkcie, zavádzanie nových plodín a úpravy pre trh). Naďalej rozvíjať úlohu agropotravinárstva pri revitalizácii rekreačného potenciálu vidieka (kultúrny vzhľad a rekreačné využitie krajiny), pri zvyšovaní kultúrneho a sociálneho kapitálu vidieka.
- Zlepšenie marketingovej politiky a budovania silných značiek, propagáciu slovenských produktov. Dlhodobými cieľmi zvýšiť produkciu produktov s vyššou pridanou hodnotou. Sofistikovanejšie výrobky majú stabilnejší dopyt a menej sú ohrozené cenovou volatilitou ako základné komodity.
- Realizovanie, zjednodušenie a zníženie administratívneho zaťaženia pre podnikateľov, pre malé a stredné podniky vytvoriť programy pre uľahčenie prístupu ku kapitálu pre začínajúcich podnikateľov.
- Popularizovanie vidieckeho krajinného priestoru, vidieckeho turizmu a agroturizmu aplikovaného na slovenskom vidieku a v regiónoch turizmu aj s prepojením informačno-propagačných ponúk pre vedúcich zájazdov a sprievodcov v turizme, ako aj domácich a zahraničných turistov.
- Vytváranie nových pracovných príležitostí pre mladého farmára a jeho rodinu, prípadne pre zamestnancov pri starostlivosti o turistov a ich stabilizovanie v regiónoch vidieckeho turizmu a agroturizmu.
- Zvýšenie podpory financovania prostredníctvom Európskych štrukturálnych a investičných

fondov v programovom období 2014 - 2020 a ďalších európskych podporných finančných nástrojov pre rozvoj vidieka aj s akceptáciou prípravy na Spoločnú poľnohospodársku politiku EÚ v rokoch 2021 – 2027 s uplatnením princípov LEADER pre rozvoj vidieka.

Seminár poukázal na potrebu spolupráce orgánov štátnej správy, podnikateľov, územnej samosprávy a neziskového sektora pri zlepšovaní životných podmienok a zamestnanosti obyvateľov slovenského vidieka. Oboznámil účastníkov s možnosťami podpory rozvoja vidieka z verejných finančných prostriedkov a Európskych štrukturálnych a investičných fondov, načrtol problematiku Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, rozvoja vidieckej krajiny v rozsahu jej nástrojov, aktérov a synergických efektov. Venoval sa vylepšeniu domáceho a medzinárodného vidieckeho turizmu a agroturizmu a zároveň bola uskutočnená aj vzájomná výmena skúseností z realizácie úspešných projektov obnovy vidieka a agrokomplexu na Slovensku.

V Modre, Harmónia, 24.01.2019

doc. Ing. Gejza Blaas, CSc.
odborný garant seminára
Ing. František Mach, CSc.
organizačný garant seminára